

## כאן אני עומדת / אריקה גולדסון (נאום סיום תלמידה מצטיינת, 2010 ניו-יורק)

(...) זו הדילמה שחוויתי בתוך מערכת החינוך האמריקאית: אנחנו כה ממוקדים במטרה, בין אם היא לעבור מבחן או להיות ראשונים בכיתה. אך בדרך הזאת אנחנו לא באמת לומדים. אנחנו עושים מה שאנחנו צריכים כדי להשיג את המשימה שניתנה לנו.

חלקכם אולי חושבים, "ובכן, אם עברת מבחן או סיימת עם הציונים הגבוהים ביותר בכיתה, לא למדת משהו?" ובכן כן, לומדים משהו, אבל לא כל מה שיכולנו ללמוד. יכול להיות שלמדנו רק איך לשנן שמות, מקומות ותאריכים שמאוחר יותר נשכח כדי לפנות מקום למבחן הבא. בית הספר לא ממצה את הפוטנציאל שלו. כרגע, בית הספר הוא מקום בו רוב האנשים מחליטים שהמטרה שלהם היא לעזוב אותו כמה שיותר מהר.

וכעת אני מגשימה את המטרה הזו. אני מסיימת את הלימודים. אני צריכה לראות את החוויה כחוויה חיובית, במיוחד משום שציוני היו הגבוהים ביותר בכיתה. אך במבט לאחור, אני לא יכולה לומר שאני אינטלגנטית יותר מחברי ללימודים. אני יכולה רק להעיד שאני הטובה ביותר בלעשות את מה שאמרו לי ובלפעול בתוך המערכת. ועדיין, כאן אני עומדת ואני אמורה להיות גאה בכך שהשלמתי את תקופת שטיפת המוח הזו. בסתיו אמשיך אל השלב הבא שמצפים ממני לעבור, כדי לקבל מסמך נייר שיעיד שאני מסוגלת לעבוד. אבל אני מוחה ומצהירה בזאת שאני בן אדם, בחורה חושבת, הרפתקנית – ולא פועלת. פועל הוא מישהו שלכוד בתוך פעולות חוזרות ונשנות – עבד של המערכת. אך כעת הוכחתי בהצלחה שאני העבד המוצלח ביותר. עשיתי מה שנאמר לי לעשות ועשיתי זאת על הצד הטוב ביותר. כשאחרים ישבו בכיתה ושירבטו כדי להפוך בעתיד לאמנים גדולים, אני ישבתי בכיתה ורשמתי מה שהמורה אמרה כדי להפוך למבצעת-משימות גדולה. כשאחרים באו לכיתה מבלי שהכינו את שיעורי הבית שלהם משום שהם היו עסוקים בקריאה על נושא שמעניין אותם, אני תמיד הכנתי את שיעורי הבית. כשאחרים יצרו מוזיקה וכתבו שירים, אני לקחתי על עצמי עוד מטלות כדי לזכות בניקוד נוסף, למרות שמעולם לא הזדקקתי לו. ולכן אני תוהה, למה בכלל חשקתי בעמדה הזו? נכון, הרווחתי אותה ביושר, אך מה ייצא ממנה? כשאעזוב את מערכת החינוך הממוסדת, האם אהיה מוצלחת או אבודה לתמיד? אני לא יודעת מה אני רוצה לעשות עם החיים שלי; אין לי שום נושאי עניין משלי משום שראיתי כל חומר לימוד כמשימה. הגעתי למצוינות בכל נושא לימודי רק לשם המצוינות, ולא לשם הלמידה. ולמען האמת, עכשיו אני מפחדת.

גיון טיילור גאטו (Gatto), מורה שיצא לגמלאות ואקטיביסט הפעיל נגד חינוך חובה, טען כי "ביכולתנו לעודד את התכונות הטובות ביותר של הנעורים – סקרנות, הרפתקנות, כושר עמידה, היכולת להוביל את הנוער לתובנות מפתיעות פשוט בכך שנהיה יותר גמישים לגבי זמן, מאמרים ומבחנים, בכך שנציג את הנוער לבוגרים שהם בעלי יכולת רבה, בכך שנספק לכל תלמיד את האוטונומיה שהוא זקוק לו כדי שיעזו לקחת סיכון פעם בכמה זמן. אך אנחנו לא עושים את זה." בין קירות הבטון האלה מצפים מכולנו שנהיה אותו הדבר. מאמנים אותנו להצטיין בכל מבחן תקני, ואלה מבינינו שסוטים מהתלם ומסתכלים על האור דרך עדשה שונה, נחשבים כלא ראויים בעיני החינוך הציבורי ו-"זוכים" לבוז.

ה"ל מנקן (Mencken) כתב במגזין שלו, The American Mercury באפריל 1924, שמטרתו של החינוך הציבורי אינה "להעשיר את מחשבתם של צעירי המין האנושי בידע ולהעיר את החוכמה

שלהם... דבר לא יכול להיות רחוק יותר מהאמת. המטרה... היא פשוט להפחית כמה שיותר אינדיבידואלים לכדי אותו טווח בטוח, לעודד ולאמן אותם לאזרחות תקנית, לדכא התנהגות מרדנית ומקוריות. זוהי מטרת החינוך הציבורי בארצות הברית." (גאטו)

בכדי להמחיש את הדבר, לא מבבל אתכם ללמוד על הרעיון של "חשיבה ביקורתית"? האם יש בכלל דבר שנקרא "חשיבה לא ביקורתית"? חשיבה היא עיבוד מידע שמטרתו להוביל ליצירת דעה. אך אם אנחנו לא ביקורתיים כשאנחנו מעבדים את המידע, האם אנחנו באמת חושבים? או האם אנחנו פשוט מקבלים דעות בתור עובדות מבלי לבדוק?

זה מה שקרה לי, ולולא המקרה הנדיר של מורה לאנגלית שהיתה לי בכיתה י', שהרשתה לי לפתוח את הראש שלי ולשאול שאלות לפני שאני מקבלת את הדוקטרינה שכתובה בספרים, הייתי מגיעה לאבדון. כעת ראיתי את האור, אך אני מרגישה שהמחשבה שלי עדיין נכה. עלי לאמן את עצמי מחדש ולהזכיר לעצמי שוב ושוב עד כמה מטורף הוא המקום הזה, שנראה כה שפוי.

וכעת אני כאן בעולם שנשלט על-ידי פחד, עולם שמדכא את הייחודיות ששוכנת בתוך כל אחד מאיתנו, עולם בו יש לנו שתי ברירות: לקבל ללא עוררין את השטויות הלא אנושיות של התאגידיות והחומריות, או להתעקש ליצור שינוי. מערכת החינוך הזו לא מעוררת אותנו. היא מכוונת אותנו בסמוי אל עבר עבודות שיכולות להיות מאוישות על-ידי רובוט, עבודות שלא צריכות להיעשות; היא מכוונת אותנו אל עבר עבודות שלא כוללת את הדחף הבער להגיע להישג בעל ערך. אין לנו ברירות בחיים כשכסף הוא הדחף המניע שלנו. הדחף המניע שלנו אמור להיות תשוקה, אך התשוקה נעלמת ברגע שאנחנו פוסעים לתוך מערכת שמאמנת אותנו במקום לעורר בנו השראה.

אנחנו לא רק מדפי ספרים רובטיים שמתוכננים להקיא עובדות שלימדו אותם בבית הספר. כולנו מיוחדים מאוד, כל בן אדם על הפלנטה הזאת הוא מיוחד מאוד, אז האם לא מגיע לכולנו משהו טוב יותר? האם לא עדיף שנשתמש במוח שלנו להמצאה במקום לשינון, ליצירתיות במקום לעשייה חסרת תוחלת, להגות במקום לניווט? אנחנו לא כאן כדי לרכוש תואר, כדי שמאוחר יותר נוכל לקבל עבודה, כדי שנוכל לצרוך פיצויים שאושרו ע-ידי התעשייה. יש יותר בחיים, ואף יותר מזה.

החלק העצוב הוא שרוב התלמידים לא זוכים בהזדמנות להרהר כמו שאני עשיתי. מרבית התלמידים עוברים את אותן טכניקות שטיפת המוח שמיועדות ליצור כוח עבודה צייתן אשר עובד עבור האינטרסים של תאגידים גדולים וממשלות חשאיות, והדבר הגרוע מכל הוא שהם לחלוטין לא מודעים לזה. אף פעם לא אוכל להשיב לאחור את 18 השנים האחרונות. אני לא יכולה לברוח לארץ אחרת בה יש מערכת חינוך שמיועדת להאיר את עיני התלמידים ולא לתכנת אותם. החלק הזה בחיי נגמר, ואני רוצה לוודא שלא יהיה עוד ילד שהפוטנציאל שלו מדוכא על-ידי כוחות שמטרתם לנצל ולשלוט. אנחנו בני אנוש. אנחנו בני אדם חושבים, חולמים, חוקרים, אנחנו אמנים, סופרים, מהנדסים. אנחנו יכולים להיות כל מה שנחפוץ בו, אך רק כל עוד יש לנו מערכת חינוך שתומכת בנו במקום לדכא אותנו. עץ מסוגל לצמות, אך רק כל עוד לשורשים שלו ניתנים יסודות בריאים.

לכל מי שמאזין לי אשר חייב להמשיך לשבת ליד שולחן ולציית לאידיאולוגיות הסמכותיות של המורים, אל ייאוש. עדיין יש לכם את ההזדמנות לעמוד על שלכם, לשאול שאלות, להיות ביקורתיים, ליצור את נקודת המבט שלכם. דרשו לקבל תנאים שיאפשרו לכם להרחיב את

המחשבה שלכם במקום לכוון אותה. דרשו שהשיעורים יהיו מעניינים. עמדו על כך שהתירוץ, "אתם חייבים ללמוד את זה בשביל המבחן", לא טוב מספיק עבורכם. חינוך הוא כלי מצוין אם משתמשים בו כראוי, אך התמקדו יותר בלמידה יותר מאשר בקבלת ציונים טובים.

לאלה מביניכם שעובדים בתוך המערכת שאני מגנה, אין כוונתי להעליב; כוונתי היא לעודד. יש לכם את הכוח לשנות את מחדלי המערכת. אני יודעת שלא נעשיתם מורים או מנהלים כדי לחזות בתלמידים משתעממים. אל תקבלו את הסמכות של גופי הממשל אשר מורים לכם מה ללמד, איך ללמד את זה ושתענשו אם לא תעמדו בדרישות. הפוטנציאל שלנו עומד בסכנה.

לאלה מביניכם שעוזבים כעת את המוסד הזה אני אומרת, אל תשכחו את מה שקרה בין כתלי בית הספר. אל תנטשו את אלה שיבואו אחריכם. אנו העתיד החדש ואנחנו לא מתכוונים לתת לזה להימשך. אנחנו נשבור את קירות השחיתות וניתן לגן הידע לצמוח בכל רחבי אמריקה. ברגע שנקבל חינוך נאות יהיה לנו את הכוח לעשות כל דבר; והדבר הטוב ביותר הוא שנשתמש בכוח שלנו לעשיית טוב בלבד, משום שנהיה מטופחים וחכמים. לא נקבל דבר מבלי לבחון אותו. נשאל שאלות ונדרוש תשובות. (...)